

Kategorie diplomatického materiálu

- Listnina
- Mandát
- List
- Aktový materiál
- Úřední knihy

Listina

- Písemnost upravená dle určitých pravidel a vydávající svědectví o právní skutečnosti
- Definiční znak: právní relevance a zpravidla časově neomezená, věčná platnost
- Vnější úprava: ve středověku zpravidla na pergamentu, otevřené, opatřené ověřovacím prostředkem

Vnější a vnitřní znaky

Vnější

psací látka

formát listiny

Inkoust a linkování

písmo

korektury a razury

grafická znamení

ověřovací prostředky

kancelářské poznámky

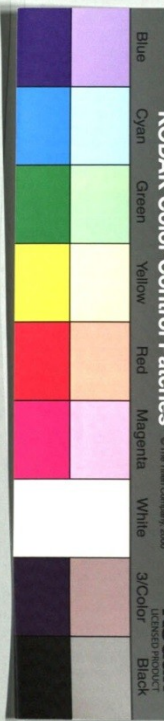
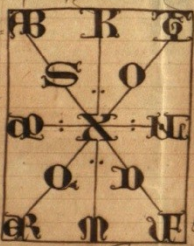
Vnitřní

jazyk

styl

skladba (listinné formule)

No nomine sancte et individue trinitatis. feliciter amen. **Carolus** quartus diuina fauente clemencia Romanus Imperator semp Augustus et Boem Rex. Notificamus tenore presentium. Quod licet iudicium de consilio volumine sanctorum et consensu nostrorum et Regni nostri Boem Principum et Baronum iura quedam ad memoriam duxerimus et eorum faciendum. Sedens quorundam principum ac Baronum preces. accidit consilio ac expresso consensu in scriptis redacta et in uno volumine fuerit sigillata prout hoc in notariam et publicam prodite noscitur. Cuius tamen prefati volumine quod iudex fuit preterit. fuerit inde confecti. Una cum sigillis eorum appensis fortuito casu fuit igne consumptum. in nichilum redactum. Equam nichilominus tam nos quam prefati principes et Barones iudicia iura seruare non premissimus. nec aliqua super hijs prestitimus iuramenta. et adhuc in iudicio et principum ac Baronum eorum libere pendere arbitrio si una ipsa premissibus et iuramentis in talibus oportuno consistere approbare et uallare uellemus. Ad usum hodie non est factum. a nobis uel principibus ac Baronibus antecessoribus. nec a eorum posteris publicis palamata. Sedque rone Boem antecessoribus. in idem sed potius solucos esse ac liberos. Quia tam nos quam ipsos sanctos seu dicos volumine olim ut nobis uel ipsi nostris et eorum. Nos autem principibus et Baronibus bona fide ac ueritate Regia et Regni et Carone Boem cessante ferui pacifice et ueritate Imperatoris immittimus. et

Carolus quartus Diuina fauente clemencia Romanus Imperator: semp Augustus, et

consilio volumine suorum, et consensu iudicij, et Regni sui eorum principum, et Baronum, Juris
 eorum principum, et Baronum predictorum, auctoritate consilio, ac expresso consensu in scriptis redacta

omni videtur mandatum. Quia tamen prefata volumina ad iudicij sine effectu fuerunt inde confectum
 nihilominus redactum, sequens nichilominus tam nos quam prefata principes et Barones iudicia Juris

et adhuc in nos et principes ac Barones eorum libere pendebat arbitrio si iura ipsa premissa
 re uellemus. Quod usque hodie non est factum, a nobis uel principibus ac Baronibus antedictis, dictaque

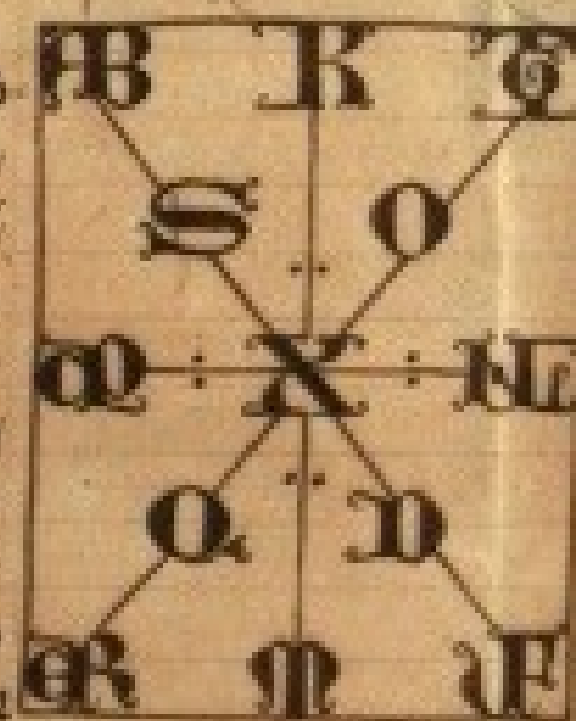
promulgata fuerunt, nec in terris, Ducatibus, seu
 omnes principes ac Barones inde et Regni ac Co-

trastanciam non esse ligatos, quilibet uel auctoritas,
 que et qui in dictis eorum iuribus apprehensi,

ipsum uel bonis quocumque parte in ipsis iuribus
 debeant ulla unquam tempore quouis modo, volumine

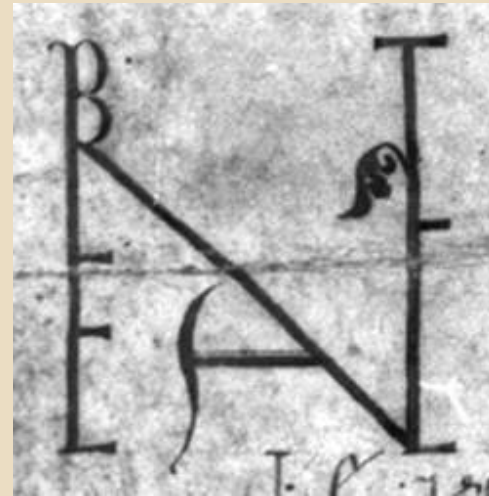
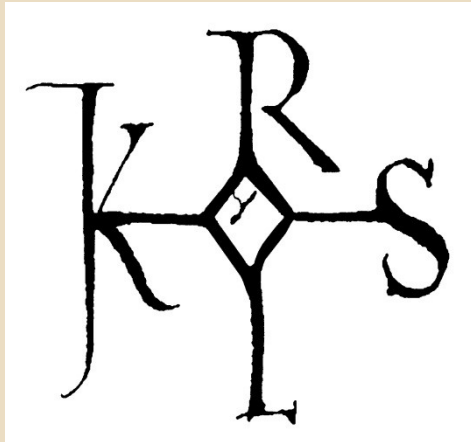
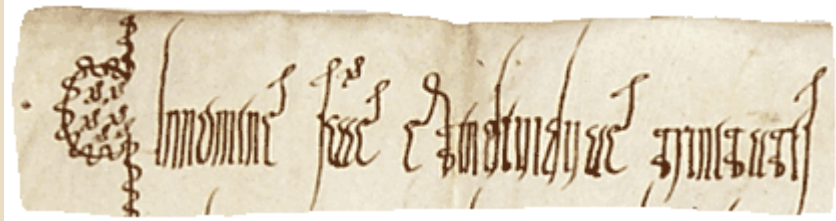
quod iudicium, potestatem quomodolibet uel afferre
 et laedere, ac occupare, nisi deorum Regibus

et nos et predicta principes ac Barones in
 antiquis et consuetis iuribus, omni impedimento

foris publice potestatis
 uel deorum antedictorum
 sed potestatis felices
 que tam nos quam
 sui dicto volumine
 nobis uel ipsis in
 Nos cum principibus
 bona fide, ac auctoritate
 et Regni, et Contradictione
 cessante frui potestatis
 Imperatoris Imperatoris

Grafická znamení

ego Gerardus indignus abbas de sancta maria de bolleira totius eiusdem ecclesie conventus omnibus fidelibus christi salutem in domino. Notum vobis facimus ecclesiam de blanser eo tenore quo tenebamur nos abbas sancte marie de nemore et frater eiusdem loci concessisse per consentium iurum ratalium frumita et iurum hugunt quos debent nobis in sollempnitate beati Martini singulis annis pro solue. Et tenore volumus et decernimus in frater sub abbe loci predicti de seruente in perpetuum remota omni infestatione a nostra ecclesia per conductum consentium teneant et sic anno nostro communi assensu indelicentiam habeant.

ego Gerardus indignus abbas de sancta maria de bolleira totius eiusdem ecclesie conventus omnibus fidelibus christi salutem in domino. Notum vobis facimus ecclesiam de blanser eo tenore quo tenebamur nos abbas sancte marie de nemore et frater eiusdem loci concessisse per consentium iurum ratalium frumita et iurum hugunt quos debent nobis in sollempnitate beati Martini singulis annis pro solue. Et tenore volumus et decernimus in frater sub abbe loci predicti de seruente in perpetuum remota omni infestatione a nostra ecclesia per conductum consentium teneant et sic anno nostro communi assensu indelicentiam habeant.

Kancelářské a příjemecké poznámky

Significandus dei gra Romanoru Rex semp Augustus ac Hungarie Boemie Dalmaacie Croatiae etc Rex Notum facim' tenore p'ncipum d'missis
Et nos anno delibato et dicta nostra scientia János Károlyi & Wesselow fidei nro dilecto Curiam nram Regiam in Carthoma p'p'riste
stam ratione veri et legitimi debiti In quo sibi d'liberavit Regia attentis suis seruijs debitorum remansimus In Quadringentis sexagens
grossen pragen depucanin' et p'scrip'sim' gracie d'p'ntamus et p'scribim' p'ntes Ita videlicet Et nos p'fatus Karlo ip'si h'ores
predictam Curia cum suis annexis agris cultis et incultis pratis pasuis aquis aquarum ve deusibus p'ntibus exolendis p'ntibus ne
meis et alijs suis p'tinentijs d'missis eandem tenere habere et possidere debeant quousq' Ip'sis p'dictas Quadringentas sexagenas nos
tamen ut quidam n'q' nos h'ores et successores nri
h'nos n're redemptor absq' omni difficultate stati
atum n' aonibus Ch'risti Anno domi mille
ne trigesimo quarto Romanoru Anno Bohemie

ARCHIVUM
VERBONENSE

Henricus sic.

1420
A. + + +

Ad mandatum d'ni Regis
Johannes Károlyi

Listinné formule

- **Protokol**
 - invokace
 - intitulace (s devoční formulí)
 - inskripce
 - salutace
 - zvěčňovací formule
- **Kontext**
 - arenga
 - promulgace
 - narace (s petiční formulí)
 - dispozice
 - sankce (benedikce x kominace)
 - derogační formule
 - koroborace
- **Eschatokol**
 - subskripce
 - datace
 - aprekace

† C † Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého amen. Poněvadž nemá být to, o čem je vědomost, že bylo zbožně a chvályhodně zařízeno od předchůdců nebo od nich řádně povoleno, královskou štědrostí měněno nebo zmenšováno, nýbrž spíše uchováváno a zvětšováno, proto já, Otakar, který se zve i Přemysl, z boží milosti král český, se svými syny oznamujeme všem, jak přítomným, tak budoucím, že jsme totéž právo a touž ve všem svobodu, kterou povolil náš bratr Vladislav blahé paměti, někdy moravský markrabě, našim milým měšťanům z Uničova, jenž jest Nová ves, v témž městě nebo mimo ně, touž svobodu jsme jim královskou laskavostí kázali štědře povoliti a slavnostně podati v hodnověrné listině. Totiž aby byli povinni z kteréhokoli městiště v dříve řečeném městě, ať malého nebo velkého, platit každoročně na svátek svatého Martina šest denárů a z kteréhokoliv popluží orné půdy čtvrt hřivny stříbra a tři měřice obilí, totiž jednu žita, druhou pšenice, třetí ovsa. Rovněž měšťanům povolujeme, aby byl svobodný les, který dostali k vykácení do třiceti let, z nichž již deset minulo, aby kterýkoli z nich v něm mohl kácet. Dále z královské moci prikazujeme, aby jim byly zachovány svobodné a pokojné hranice jejich újezdu, jak v lesích, tak v polích a pastvinách, prve spravedlivě určené od řečeného našeho bratra markraběte. Také jim povolujeme, aby soudili podle svých zvyklostí všechny viny tak, jak doposud mezi sebou a při sobě soudili z povolení našeho bratra, jestliže by to nebyla těžká a velká vina, která má být právem vyřízena před námi nebo před našimi úředníky. Také týmž měšťanům milosrdně chceme uděliti v souhrnu totéž magdeburské právo a tytéž právní zvyklosti, jichž užívali naši měšťané z Bruntálu. K tomu chceme, aby vladařství neboli rychtu, které řečený náš bratr, jak známo, udělil rychtáři Dětrichovi a jeho dědicům, v klidu držel týž Dětrich a jeho dědici, jak jim byla rychta darována. Aby pak toto naše povolení bylo stálé a pevné, utvrzujeme je touto listinou a ochranou naší pečeti, žádající ctihodného otce Roberta, biskupa olomouckého, jenž byl také přítomen, aby připojil svou pečeť k větší pevnosti tohoto povolení; a to také učinil. Stalo se v Brně léta vtělení Páně 1223, indikce 11., rukou našeho notáře Vigberta za přítomnosti mnohých svědků, jejichž jména jsou tato: Zdislav, probošt u svatého Petra v Brně, Konrád, brněnský písař, Štěpán z Medlov, Jindřich, syn Vítkův, a jeho bratr Vítek mladší, Diviš, Svatopluk, Holas, Kojata a Zemislav kasteláni olomoučtí, Bavor, komorník olomoucký, Záviše, Stibor, Veliš, sudí olomoucký, Zpytata, Petr z Lozic a jeho bratr Mikuláš.

Mandát

1437 let 20.

W Sigmund z bozyc milosty Královsky Czeřsaz vojdy rozmnozy cel kysse a vberestv Czeřs az kral
Wyznawame tiemco listem prede vssemi kcerzyci gey vojzyci neb ctuz slyšebum. Za iakovym doci Smol
mzy kuzyci kuzmascy s. geym prezyslusem dali, a az geym pamiznych zapřali Gladutemni gya
wya sacci z. Chlumcay, nassemu a nasseho Delocu w. Czeřsacz, hofey geyzy, tak a az ty comluby
gesso to nase zapřo s. wlytom nassym maestatem geym na poelzeme a zastaly wozymy, a ty
dany nasmege a slyze seceday, geym sebolubse, aby se w tu wos moame bez preclazy wssed v
wazal. Tak zadame, a puzkabi puzkstem geym nyme gest, neb potom bude a vzedmcom v geym
wssem nassym, a kralobstwie nasseho Czeřskeho poddany waczem mlym, wuzme preclazem
aby seceday puzkstem wazpawow, am tomu, nebo tam, geym, nebo geym, v on slye puzkbo poruayt dal
neboli zastatit, w dczem a pozpawam te bocy, a geycho prezyslusem, wue mepreclazet, am tomu
preclazeti dopustact, ale radse geym ku potoguemu pozpawam radm, a pomogubyl k lbofa nassu
wylastim. Dany w. waze lbofa ot Narozemie slym bozycyho. Zapřaly, wuzme geym, wazpawow, wazpawow
a dczedn o dczedn, wuzme w. wuzme lbofa kralobstwie nassu, wuzme, wuzme, wuzme, wuzme, wuzme, wuzme
w Sedmewysetnem Czeřskeho w Sedminadatem, a Czeřsaz sebie Czeřscom kralu.

D. Felony, d. Gappaz Czeřs
Small John P. P. P.

List

1433, im 15.

Unser frumlichste Junst zumer Erben Unserer Erfinder lieber Freund. Wir
Klugen auch über Herrn Jureta von Ellburg und Herrn Wilhelm Jureta, die
Wir und unser gnädigster Herr der König gestanden und geschlossen hat, und
sich die Sache die sich zwischen uns und Herrn Jureta hat die gleiche sein in guten an
zustehen lassen, bis auf seiner Gnaden in die Land unser Reichs das der Herr
und unser Herr allezeit gern getan hat, und seiner Könige Gnaden
gehört, geschehen und nach dem eben, darüber die Gnade von Ellburg und
gnädigster Herr König und uns beide gut und wider nicht gemacht und gemacht
wunder haben, sondern wir der Gnade von Herrn Jureta, das sie sich nicht
gnädigster Herr König geloben und geschick noch geschehen, und also in guten
ansehen lassen, das sie der Gnade (denn sie aber die Gnade) und der Gnade ein
wunder sein müssen, so hat der Herr auch die Gnade (denn die Gnade) und der Gnade
den frumlichsten und auch ordnen, der Erster, an dem / Sighart an dem
dies tag Anno Domini 1433

Charles Jureta und Jureta, die
Jureta und Jureta

1433
15
6

CCVI
502

*Am Bild meyer Nolas Ammerthal
Linger von Deger Dufour & fundy, guesy
fermudi.*

CCVI

A 2870/19

Aktový materiál

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO DOPRAVY
Na Příkopě 33
PRAHA

46/86-20

Č. 21 533/86-20 **198**

Úřad: 20 Žilínová Cís. tel.: 3171

Vše: Změna stejnojmenné pro
pracovnice ČSA.

Spis předchozí: 1234/46
Miroslav

Spis následující:

Spisy vyřízené zároveň:

LHOTA

Záznamy o oběhu spisu	19/11	20/11	21/11	22/11
	20	20/4	20/4	20/4

Předpisy pro oběh spisů:

Ředitel O 20 *22. 11. 1986*

O 32 *22. 11. 1986*

ÚVOISPOSA: *Tamto*
22. 11. 1986

Ředitel O 20 *22. 11. 1986*

Výpravna
20/4

ULOŽIT 3-8

22. 11. 1986
22. 11. 1986

Do písařny došlo dne
napsal kusů
četl s
odesláno dne
..... vjprav

Do spisovny došlo dne
Spis má ref. vlož. exhib. příl.
..... svazků a dalších spisů; z toho je
zvišit uloženo svazků (kód) *22*

1CT 7

CSD - Všeob. 9 601 ČSD (50 101)

Úřední knihy

Pro vnitřní potřebu

- Registra
- Kopiaře
- Formulářové sbírky
- Pomocné knihy
(protokoly, elenchy,
repertáře, ...)

Pro vnější potřebu

- Centrální správy
(desky zemské, desky
dvorské, katastry)
- Církevní správy
(matriky)
- Městské správy
(městské knihy)
- Vrchnostenské správy
(urbáře, pozemkové
knihy) ...

Kopiář

SIGISMUNDVS ROMANO
RVM ET BOEMOR REXY
NAM VILLAM DICTAM B
ROD CVM SILVA OCHOS
SIE EVIDAM WLACH DE
KRSOW CAUSA PROTECTI
ONIS ET PRO 130 SECA
GENIS GROSSORY, MANDA
VIT POSSIDERE DONEC
SIBI FVERIT SVMPSOLV
TA ASE VEL SUCCESSORIB

114. Nos Sigismundus Dei gra Romanorum Rex Im
per Augustus ac Vngarie, Boemie, Dalmatie, Croatiae
&c Rex. Memorie Commendatio tenore presentium
Significan quibus expedit vniuersis Quod nos quatuor
villam BROD vocatam Monasterij de Sadrub simul
cum omnibus suis prouentibus quibuslibet iuris ut patet
& legitimis ad eandem villam de iure spectantibus cum ple

233
no domino eiusdem ville & silua Ochossye Fide
libo nris Wlach de Krsow cum fratre tum causa tu
tele Protectionis & Conserationis huiusmodi ville. Tum
denim pro centum & triginta sexagenis grossos Boem
calentem, quibus ipsis pro seruicio ipsorum per ipsos cum
quinque armatis conseruato ad data presentium usque
annualem eiusmodi reuolutionem in loco ubi nra Ma
iestas eisdem mandauerit nobis exhibendo perhibemur
obligari pignori duram obligando imo obligando
& impignorando per presentes. Ita tamen quod quatuor
decenas nris aut nri Successores Reges ut puta Boe
mie vel alij quorum interfuorit de pramissa Summa pec
cunie eisdem Wlach & fratri eisdem ac heredibus suis
satis fecerint vel satis fecerint ex tunc ipsi aut ipsorum
heredes rehabitis pramissis pecunie Summe eandem
villam BROD simul cum antedictis omnibus suis proue
tibus utilitatibus quibuslibet ducto Mennio de Sadrub
sine omni difficultate remittere & resignare debent &
teneantur. Et quis prius litteras cum eorum Wlach
& fratre sui bona voluntate habuerit, illi sui Compe
tit

Kopiář

- Veden v kanceláři příjemce
- Obsahuje opisy obdržených dokumentů

Formulářová sbírka

- Vzorník dokumentů někdy s vynecháním konkrétních údajů
- Soukromá kancelářská pomůcka

Zemské desky

Desky zemské

- Půhonné (libri/quaterni citationum)
- Trhové (libri/quaterni contractuum)
- Zápisné (libri/quaterni obligationum)
- Památné (libri/quaterni memoriarium)

Desky dvorské

- Týkají se osob v lenní závislosti
- Podobná struktura jako u desk zemských
- Desky dvorské provolací (libri proclamationum)

Katastr

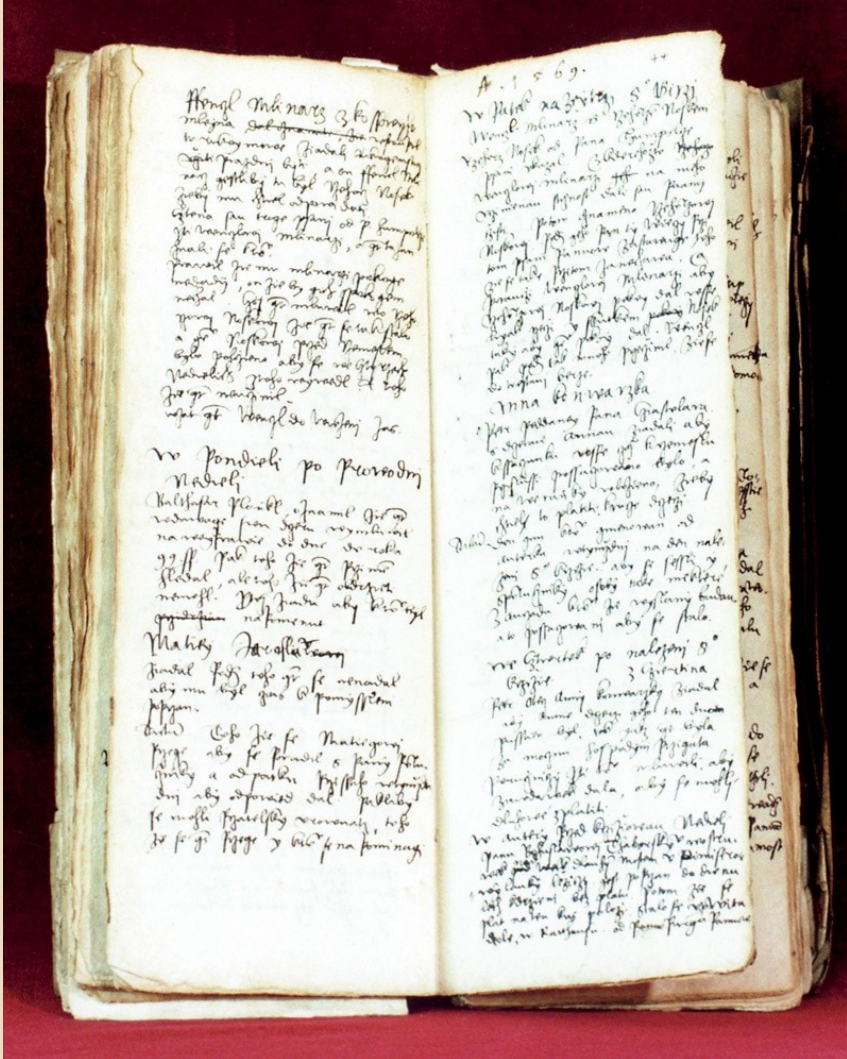
- Soupis půdy podrobené dani
- V novější době doprovázen mapovými podklady
- Berní rula, tereziánský, josefinský

Matriky

Geburtsbuch von 1811		Jahre		Geburtsort		Mutter		Vater	
Nr.	Namen	Monat	Tag	Monat	Tag	Namen	Namen	Namen	Namen
24	Wolfgang	II	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
25	Luise	II	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
26	Margareta	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
8	Johann	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
28	Anna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
30	Anton	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
1	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
8	Margareta	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
22	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
26	Johann	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
29	Helena	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
10	Anton	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
21	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
3	Margareta	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
4	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
5	Johanna	I	I	Monat März		Jenny Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna

Geburtsbuch von 1811		Jahre		Geburtsort		Mutter		Vater	
Nr.	Namen	Monat	Tag	Monat	Tag	Namen	Namen	Namen	Namen
9	Anton	II	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
19	Anna	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
19	Anna	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
20	Jacob	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
31	Johann	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
24	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
2	Johanna	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
3	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
6	Anton	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
23	Frank	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
24	Leonard	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
5	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
17	Joseph	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
22	Margareta	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna
23	Anton	I	I	Monat Juli		Maria Konecna	Johanna Konecna	Wolfgang Konecna	Anton Konecna

Městské knihy

- Knihy pamětní
- Knihy městské správy
 - knihy finanční (berní knihy, účetní knihy)
 - kancelářské (formuláře, kopiáře, registra, knihy privilegií)
- Knihy městského soudnictví
 - agenda civilní (sporná i nesporná)
 - trestní.
- Veřejnoprávní knihy
 - knihy sirotčí (ochranná práv sirotků)
 - špitální knihy
 - knihy kostelních záduší.

Urbář

- Obsahuje předpis dávek vybíraných vrchností od poddaných

Pozemkové knihy

- Knihy sloužící pro evidenci vlastnictví

Formy dochování diplomatického materiálu

- Originál
- Koncept
- Opis
 - prostý
 - ověřený (vidimus, konfirmace)

Zpřístupňování diplomatického materiálu

- <http://monasterium.net/mom/fonds>
- Ediční zpřístupnění
- [KRMÍČKOVÁ, Helena, *Edice středověkého diplomatického materiálu*. Brno 2014.](#)
- [Czech mediaeval sources on-line](#)

K dalšímu studiu:

ŠEBÁNEK, Jindřich; FIALA, Zdeněk; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. *Česká diplomatika do r. 1848*. Praha : SPN, 1971.